

Kuwait í skeljum

Hoast kuwaitbúgar eru ovurfeignir um at hava fingið sitt land aftur, og at irakar nú eftir sjeý mánaðar her-seting eru farnir úr landinum, so sær framtíðin ekki alt ov ljós út. So gott sum allur Kuwait býur og landið annars liggja í skeljasori. Umframt at hava dripið fleiri túsund kuwaitbúgar, so hava irakar eisini oyðilagt alt tað, sum hevði okkurt virði. Alt, sum teir hava kunnað koyrt í lastbilar, hava teir flutt til Irak. Kuwait stendur heilt á berum. Og als ekki at tala um tær 500 oljuekeldurnar, sum eldur er í. Hesar eru ekki bert ein vanlukka fyri Kuwait, men eisini fyri alt økið í nánd. Dalkingin frá teimum fer at fáa álvarsliðar fylgjur fyri fiskivinnu og landbrúkið í øllum økinum

— fyri ekki at siga tær mistu inntøkurnar, sum nú fara upp í royk. Hoast framtíðin kann týkjast myrk og torfø, so er fróin um at hava fingið land sitt aftur so stór, at kuwaitbúgar hava ekki mist vónina, heldur tvørturímóti. Teir eru nú farnir undir at gera eina ætlan fyri uppbyggingina av landinum. Henda ætlan er mett at kosta einar 500 mia. kr. og fer hetta at geva lundum í vesturheiminum stórar sáttmálar.

Men í fyrsta lagi skulu amerikanskir hermenn í gongd við at fáa tað livsneyðuga at virka aftur í landinum. Her er talan um streym, vatnveiting og um at fáa allan infrastrukturn at virka aftur. Hetta arbeiðið fer at taka einar trýggjar mánaðir.

Irak gjalda fyri oyðilegging

Eitt av krøvunum, sum sett verða Irak í teim 12 ST-samtyktunum, sum landið nú hevur játtað at halda, er tann, at Irak skal lata endurgjald fyri alla tað oyðilegging, sum landið hevur gjørt eftir innrásina í Kuwait.

Tað eru tó tey, sum halda, at Irak als ekki er ført fyri at lata nakað endurgjald. Landið er bumbað sundur og saman og allur búskapurin er steðgaður upp. Tá gongd kemur á aftur oljuframleiðsluna, skal peningurin brúkast til at byggja upp aftur Irak, siga tey. At fara at krevja

av einum landi, sum liggur í skeljasori, at tað skal rinda endurgjald fyri oyðileggingar í eitt nú Kuwait, halda hesir eygleiðarar vera eitt ómøguligt krav.

Aðrir — serliga amerikanskir politikarar — halda einki logið vera í hesum kravinum. Teir vísir á, at tá irakar aftur fara at vinna pengar uppá oljuna, tá eigur ein partur av inntøkuni at vera bundin til ein grunn, sum so skal gjalda fyri oyðileggingina í Kuwait, Saudi Arabia og Ísrael.

Amerikanski verjumálaráðharrin:

Fara ekki úr Irak

— fyrr enn Saddam Hussein hevur víst, at hann vil halda ST-samtyktirnar

Í lotuni eru stórar amerikanskar og aðrar sameindar herdeildir í syðra parti av Irak. Hoast mong meta kríggið at vera av, so er í veruleikanum talan um vápnahvild. Hon kom í lag eftir at Irak segði seg vilja góðtaka allar ST-samtyktirnar, sum gjordar eru eftir innrásina í Kuwait tann 2. august í fjór.

Men eitt eru orð, annað at vísa tey í verki. Teir sameindu

vilja nú siggja, at Irak ger eftir samtyktunum. Og í tey hevur amerikanski verjumálaráðharrin eisini boðað frá, at ekki fyrr enn Irak hevur gjørt eftir ST-samtyktunum, fara amerikanarar at taka seg úr Irak. T.v.s. at amerikanskir og aðrir hermenn fara at verða verandi í Irak, til landið hevur gingið øllum samtyktunum á móti. Her er m.a. talan um at lata allar fangar leysar.

Ísraelar vilja ekki hoyra talan um PLO

Ein loysn má og skal finnast á palestinaspurninginum, siga fleiri europeiskir leiðarar

Ein av teimum stóru spurningunum at taka upp til viðgerðar, nú Flogvakríggið er av, er hvussu verður við palestinarunum og krøvum teirra at fáa sitt egna land.

— Vit vilja fegnir taka upp henda spurning, tí hann snýr seg ekki bara um palestinar, men um víðurskiftini millum Ísrael og tey arabisku londini sum heild, segði formaðurin í uttanríkisnevndini í Knesset, tí ísraelska tjóðartinginum, við BBC í gjár.

Hann gjørdi tó heilt greitt, at Ísrael fer ekki at seta seg við samráðingabordið saman við PLO. — Vit hava einki ímóti at tingast við palestinarar, men bara ekki við PLO, segði hann og vísti á, at tað er sera umráðandi at hesar samráðingar verða við Síryaland, Saudi Arabia og eisini við Irak, tá Saddam Hussein ekki er við valdið longur.

Spurningurin er nú, hvussu langt Ísraelar vilja ganga, tá tað snýr seg um palestinaspurningin. Tað er ekki minni týðningarmikið, hvat USA fer at krevja av Ísrael. Her eru eygleiðarar í iva um, hvat USA kann hava lovað Ísrael afturfyri at landið ekki fór upp í kríggið. Summir eygleiðarar bera ótta fyri, at amerikanarar hava lovað ov nógv, t.v.s. at USA fer ekki at leggja trýst á Ísrael fyri at tað skal taka seg úr teimum hersettum økinum t.d. Eisini verður hildið, at amerikanskar somuleiðis hava lovað Shamir, at tað fer ekki at tvinga Ísrael at ganga við til eina friðarráðstevnu, har t.d. PLO luttekur.

Hetta eru tó enn bert gitingar. Men tað stendur greitt, at Shamir og hansara høgarsangongu ynskja ekki at víka seg ein tamma fyri teimum víðgongdu palestinarunum, eitt nú PLO. Tó er tað ekki full semja í ísraelsku

stjórni um hetta. Um somu tíð sum ein ráðharri sum Sharon, ið er ein av høgareykunum, fegin sær, at teir sovjettsku jødarnir búseta seg í teimum hersettum økinum, so eru tað aðrir ráðharrar, sum eru nógv meira hóvligir og halda, at stjórnið nú eigur at fara inn í realitetssamráðingar við eitt nú palestinarar. Tað tykist tó sum at Shamir forsætisráðharri ekki er hugaður at slaka fyri arabiskum krøvum, eisini hóast tað eru ráðharrar í hansara egna flokki, sum halda at eitt nú ein friðarráðstevna um alt Miðeystur er neyðug.

Spurningurin er nú eisini, hvat hini londini í samgonguni fyri at frigera Kuwait fara at siga. Eitt nú Ongland og Frakland og ekki minst Egyptaland. Í hesum trimum londum eru sterkar kreftir fyri at fáa Ísrael at ganga við til eina friðarráðstevnu og til at fara úr teimum hersettum økinum. Tað frættist, at hesi lond saman við fleiri øðrum hava í hyggju at fáa ST at seta á sína dagsskrá eitt orðaskifti um eina nýggja trygðarskipan fyri alt Miðeystur, og har fer so spurningurin um palestinarar at liggja sera framarlagar.

Men tað er greitt, at stóra undirtøkan Saddam Hussein hevur fingið frá palestinarum og ekki minst leikluturin hjá Yasser Arafat hevur skatt palestinsku sakina. Tað hevur givið høgareykunum luft undir veingirnar. Men kortini eru tað mangir Ísraelar, sum ikki doma allar palestinarar, tí fleiri teirra hava og taka ekki undir við íraskiska leiðaranum.

Tað eru teir Ísraelar, sum siga, at palestinarar bara kunnu koyra jordaniska kongin frá og gera Jordan til eitt palestinskt ríki, nú stóru partur av folkinum í Jordan júst eru palestinarar. Hesum vísa palestinarar avgjort aftur. Teir vilja hava sitt egna

land í teimum hersettum økinum, og fyrr enn Ísrael hevur latið teimum hesi øki aftur, verður palestinaspurningurin ikki loystur.

Mangir eygleiðarar halda, at Saddam Hussein í veruleikanum hevur skatt søk palestina meira enn hann hevur gjørt henni nakað gott. Tí í veruleikanum brúkti hann palestinaspurningin sum skálkaskjól. Hetta hava mangir palestinskir leiðarar sannað. Nú Saddam Hussein var skjóður at ganga við til eitt sovjettskt friðaruppskot, har palestinaspurningurin als ekki var við, gjørdi tað sitt til, at trúvirdi hjá Saddam Hussein millum palestinarar er minnað fyri ekki at siga heilt burtur.

Støðan hjá palestinarum er í allar mátar ring og nógv verri enn undan her-setingini av Kuwait. Tí æði í Kuwait og í Saudi Arabia hava fleiri hundradúsund palestinarar havt góð arbeiði og forvunnið nógvan pening, sum teir hava sent heim til familjur sínar í teimum hersettum økinum og í Jordan. Nú Kuwait var hertikið mistu teir allir arbeiði sitt og hevur tað verið ein búskaparlig vanlukka fyri palestinska samfelagið. Nú Kuwait aftur er fritt, er tað ein stóru spurningur, um palestinarar fara at vera væl sæddir har í landinum.

Men bæði vesturheimurin og londini í Miðeystri siggja helst, at palestinaspurningurin verður loystur. Ikki minst í Europa er støðan tann, at fyrr enn palestinarar hava fingið sitt egna land, verður ikki møgulegt at fáa minkað spenningin í økinum. Her kann EF koma at hava ein týðandi leiklut. Hoast júst Flogvakríggið hevur prógvað, at EF-londini hava ilt við at reka ein felags politikki í uttanríkispolitiskum størmálum, so hava bæði Kohl, Mitterand og Major

UTTAN

EFTIR

Jan Müller skrivur

nú eftir at vápnahvild er komin í lag, úttalað seg um palestinaspurningin og siga, at hesin spurningurin skal takast upp og loysast.

Tí er tað so umráðandi at fáa ein dialog í gongd, men ikki bara tað, neyðugt er at fremja loysnir í verki, sum minka um spenningin í øllum økinum. Avgerandi er nú, hvat Ísrael og USA hava avtalað sínámillum og hvat tey fara at siga til støðutakanina hjá eitt nú Egyptalandi, Síryalandi, Fraklandi og Onglandi.

Nú teir sameindu við vælsignilsi frá ST hava megnað at fáa Saddam Hussein at ganga við til at halda allar ST-samtyktirnar, fara arabisk lond serliga at koma við sínum gamla kravi um, at eisini Ísrael byggir seg fyri teimum samtyktum, ST hevur gjørt um hersettum økini. Hesar siga, at Ísrael skal taka seg úr hersettum økinum. Fleiri eygleiðarar siga, at tann dag Ísrael ger eftir hesum samtyktum og gevur palestinarum møguleikan at fáa sitt egna land, tá er veruligur gróðrabotnur skaptur fyri friði í øllum økinum, og tað kann vera við til at minka um hatur og arabisku mótsæðuna móti USA.

Tað er tó greitt, at so leingi Saddam Hussein situr við valdinum í Irak og er ein hóttað móti Ísrael, verður torført at fáa Ísraelar til at slaka og ganga við til nakað sum helst.